

Somogy Megyei Múzeum
NA 2488/2006
Néprajzi adattár

Somogy Megyei Múzeum
NA 2488/2006
Néprajzi adattár

GYŰJTŐ: KASZITÁNY ORSZOLYA	
GYŰJTÉS IDEJE: 2006.	
TART.: NÉPRŐVISELÉS ETNOLÓGIÁJA A DÉL-DUNÁNTÚLON	
IDŐSZAKI VÁLLALÁS KAPDOLKON A PÉCEL-VÖRÖSI MŰZSEUMBAN	
/PÁLYÁZATI ANYAG/	
5 lap	
FOLYORÁSI MŰTARTÓ: KAPDOLKON	
SZAKMŰTARTÓ: XV, B	
	XXXIII

--	--	--	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

R 2017

NA 2488/2006

tg

Népművészet mesterei a Dél-Dunántúlon

Időszaki kiállítás Kaposváron a Rippl-Rónai Múzeumban

2006. augusztus 15.- október 15.

A Rippl-Rónai Múzeum állandó néprajzi kiállításának gondolatköréhez 1992-ben szervesen kapcsolódott az az elképzelés, hogy a 150 m²-es területen bemutatott „Fejezetek Somogy megye néprajzából” című kiállítást egy időszaki tárlat befogadására alkalmas terem zárja. E térben azoknak az alkotóknak kívántunk bemutatkozási lehetőséget adni, akik a népi díszítőművészet folytatásában, megújításában a 20. század második felében jelentős eredményeket értek el, népi iparművész, népművészet mestere cím birtokosai lettek. Így az állandó néprajzi kiállítás átadásával egy időben újtára indítottuk a „Népi iparművészek Somogyban” című kiállítási programot is, melynek keretében először Garbera István faragó, és Kapitány Julianna fazekas, népi iparművészek közös tárlatát rendeztük meg. E program keretében a somogyi faragóknak 1994-ben rendeztünk kiállítást, ahol a múzeumlátogatók Ács Józsefné, Czinke Imre, Fehér Lajos (népművészet mestere), Gosztonyi Zoltán, Jancsikity János (népművészet mestere), Szőke István, Varga László (népművészet mestere) munkáival ismerkedhettek meg egy vezető kíséretében.

A 75 éves Tamás László fazekas, népművészet mestere gyűjteményes kiállítását 1998-ban nyitottuk meg, amihez szintén rövid ismertetőt készítettünk. Csapó Angéla szövő, népi iparművész első számú tanítómesterével, az édesanyjával Csapó Sándornéval 2003-ban mutatkozott be.

A kiállításokkal párhuzamosan nagy gondot fordítottunk arra is, hogy az alkotók munkái közül néhány a múzeum törzsgyűjteményébe kerüljön. Ehhez részben az NKA Múzeumi Szakmai Kollégiumától 2004-2005-ben elnyert 600.000 Ft támogatás, részben a Rippl-Rónai Múzeum költségvetéséből biztosított önrész nyújtott lehetőséget.

Ennek a több mint 10 éve folyó programnak a zárásaként, és egy újnak a nyitásaként 2006-ban a Dél-Dunántúlon élt és élő, népművészet mestere címmel kitüntetett alkotók közös kiállítását szeretnénk megrendezni a saját, a Baranya Megyei Múzeumok, a Wosinsky Mór Megyei Múzeum, a Hagyományok Háza Népi Iparművészeti Osztálya, illetve a még élők magántulajdonában lévő anyagából válogatva. E kiállítás lenne a kezdete azoknak a 2007-től tervezetteknek, melyek a szomszédos megyékben élt / élő népi iparművészek bemutatását vállalná.

R 2017

NA 2488/2006

B

A 2006-os regionális kiállítás és a hozzá tervezett ismertető célja, hogy bemutassa a népművészet hagyományait követő és azt a legmagasabb szinten átörökítők szűk csoportját. Ezek között az alkotók között voltak még pásztorok (pl. a két Kapoli, Tóth Mihály), a mesterséget családi tradícióból folytatók (pl. Steig István, Tamás László), de olyanok is, akik neveltetésük során, vagy a hivatásuk gyakorlása közben kerültek közel a népművészethez és kezdtek el faragni (pl. Gosztonyi Zoltán), hímzés mintát tervezni (pl. Tautner Ilona). Az alkotók egy része a HISZÖV bedolgozója volt, vagy kisiparosként (pl. Sárdi János kékfestő) tevékenykedett, a fiatalabb generációhoz tartozók pedig ma szellemi szabadfoglalkozásuként próbálnak megélni.

A magyar kultúrának ez a méltán elismert alkotó gárdája ez idáig viszonylag kevés publicitást nyert, ismereteink szerint közös bemutatásukra még nem került sor.

A 2006. augusztus 15. – október 15. között megrendezésre kerülő kiállítás ezt a hiányt pótolná.

A három megyében 1953-2005 közötti időszakban összesen 53 alkotó kapta meg a népművészet mestere címet: 17 baranyai, 14 somogyi és 22 tolnai.

Közülük többen már nem élnek, de vannak olyan idős korúak is, akik abbahagyták a munkát, már nem szőnek, nem faragnak, de a korong mögé sem ülnek be.

Terveink szerint minden alkotótól 4-5 db munkát választanánk ki a kiállításra, így 210-260 közötti tárgy bemutatására nyílna lehetőség. A mellékelt jegyzék és az összesítő táblázat jól érzékelteti az alkotók műfaj szerinti megoszlását:

faragó	Szövő	Fazekas	hímző	babakészítő	maszkkészítő	kékfestő
16	19	10	4	2	1	1

A különböző méretű és alapanyagú alkotások szükségessé teszik a zárt és a nyitott rendszerű hordozók alkalmazását. Az apróbb faragások, hímzések, kerámiák még múzeumi keretek között is zárt rendszerű bemutatást igényelnek. A fazekas termékek és a szövőök nagy terjedelmű textiljei nyitott felületen, megfelelő hordozók segítségével mutathatók be.

A Rippl-Rónai Múzeumban a tervezett kiállítás fogadására 3 terem, összesen 85 m² alapterülettel áll rendelkezésre. A kiállítás megvalósításához a múzeum számokkal kifejezhető önerővel nem rendelkezik, ugyanakkor a szakmai gárdája készen áll egy nyertes kiállítási pályázat megvalósítására. Az ilyen országos viszonylatban is kiemelkedő jelentőségű tárlatnak a NKA Népművészeti Szakmai Kollégiumától elnyerhető támogatása-

R 2017

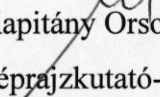
NA 2488/2006

Re

mint azt rövid szakmai összefoglalónkban is vázoltuk- hosszú távon meghatározhatja, befolyásolhatja egy múzeum népművészeti értékeket bemutató kiállítási programját.

Kaposvárt a kiállítási programjai bekapcsolják a Balaton idegenforgalmába. Szakmai szempontból kiemelt jelentősége van, hogy a térségben élők és az ide látogatók a múzeum kiállítótermeiben a magyar, illetve a megyék népművészeti értékeit állandó néprajzi kiállítások keretében és a népművészet elemeit hiteles formában tovább éltető alkotók munkáiból rendezett időszakos tárlatokon keresztül ismerjék meg.

Kaposvár, 2005. november 2.

Kapitány Orsolya
néprajzkutató-főmúzeológus

Népművészet mestere cím birtokosai a Dél-Dunántúlon

R 2017
NA 2488/2006

R

Sorszám	Alkotó neve	Tevékenység	Megye	A címet kapta
1.	Ifj. Kapoli Antal	Fafaragó	Baranya	1953
2.	Id. Kapoli Antal	Fafaragó	Baranya	1954
3.	Gerencsér Sebestyén	Fazekas	Baranya	1954
4.	Maticsányec Márkné	Szövő	Baranya	1955
5.	Szalavári Imre	Szövő	Baranya	1961
6.	Horváth János	Fazekas	Baranya	1961
7.	Kalkán Mátyás	Busómaszk- készítő	Baranya	1967
8.	Teimel István	Fazekas	Baranya	1973
9.	Serényi László	Fafaragó	Baranya	1975
10.	Bálint Péterné	Szövő	Baranya	1975
11.	Sáfrány Géza	Fazekas	Baranya	1978
12.	Kálmán Endréné	Szövő	Baranya	1979
13.	Sárdi János	Képfestő	Baranya	1988
14.	Töttös Sándor	Szövő	Baranya	1993
15.	Soós Pálné	Szövő	Baranya	1998
16.	Szentkereszti István	Fafaragó	Baranya	2000
17.	Szatyor Győző	Fafaragó	Baranya	2003
1.	Kálmán István	Fafaragó	Somogy	1953
2.	Nagy Ferenc	Fafaragó	Somogy	1956
3.	Tamás László	Fazekas	Somogy	1956
4.	Tóth Mihály	Fafaragó	Somogy	1958
5.	Jancsikity János	Fafaragó	Somogy	1960
6.	Fehér Lajos	Faragó	Somogy	1960
7.	Varga László	Faragó	Somogy	1960
8.	Bognár Károly	Faragó	Somogy	1961
9.	Tautner Ilona	Hímző/tervező	Somogy	1963

10.	Borbás Mihályné	Szövő	Somogy	1965
11.	Bognár István	Faragó	Somogy	1968
12.	Kovács József	Faragó	Somogy	1970
13.	Gosztonyi Zoltán	Faragó	Somogy	1999
14.	Falusi Béla	Fazekas	Somogy	2001
1.	Bali Istvánné	Szövő	Tolna	1955
2.	Werner Andrásné	Szövő	Tolna	1955
3.	Tamás József	Fazekas	Tolna	1958
4.	Dér Józsefné	Szövő	Tolna	1958
5.	Steig István	Fazekas	Tolna	1960
6.	Perity Mihályné	Szövő	Tolna	1960
7.	Kovács Józsefné	Hímző	Tolna	1960
8.	Fehér Lászlóné	Szövő	Tolna	1963
9.	Balassy gyula	Faragó	Tolna	1964
10.	Lőrincz Aladárné	Szövő	Tolna	1970
11.	Ács Istvánné	Szövő	Tolna	1974
12.	Tóth János	Babakészítő	Tolna	1975
13.	Király Anna	Hímző	Tolna	1977
14.	Egyed Mihályné	Szövő	Tolna	1980
15.	Széles Józsefné	Szövő	Tolna	1984
16.	Józsa Bálintné	Szövő-hímző	Tolna	1988
17.	Németh Pálné	Hímző	Tolna	1991
18.	Kozák Éva	Fazekas	Tolna	1994
19.	Bíró Annamária	Fazekas	Tolna	1998
20.	Fábián Mártonné	Szövő	Tolna	2000
21.	Farkas Lászlóné	Babakészítő	Tolna	2002
22.	Fodorné László Mária	Szövő	Tolna	2005

R 2017
NA 2488/2006

Te